

מלחמה ושכרה בצדה

משפחה נמלטת מאזור הקרבות בקרבת קייב (צילום: נציבות האו"ם לפליטים)

השרה מתעקשת שישראל קולטת יותר פליטים מכל מדינה שלא גובלת עם אוקראינה, וטענה (6.3) כי "מאז פרוץ המלחמה נכנסו 2,034 אוקראינים ואנחנו במגמת עלייה". אך לדעתה "יש לגבש מדיניות שתאזן את הגעתם, שכן 90% מהאוקראינים שמגיעים לישראל אינם זכאים לפי חוק השבות". בפועל, ישראל לא קלטה ולו פליט אוקראיני אחד, כי היא מסרבת לתת מעמד פליט לנמלטים מאוקראינה (או מכל מקום אחר בעולם) שאינם יהודים. משרד הפנים מוכן לתת להם אשרת תייר, בדרך כלל לחודש, והמעטים שאכן הגיעו נדרשו לשלם ערבות של 10 אלף שקל לנפש. הטענה לפיה "ישראל קלטה יותר פליטים ממדינות אחרות" היא בדוטה. אבל השרה שקד גם רואה למרחקים. מבחינתה, המלחמה הארוכה לא רק מאיימת על "המאזן הדמוגרפי" והרוב היהודי; היא גם הזדמנות פז עבור הממסד הציוני. לפי העיתון "הארץ" (4.3), בשיבת הקבינט האחרונה "ציינה השרה שקד שהמלחמה ביבשת תגרום למדינות אירופה להבין שהן צריכות נשק, והרבה. הן ירצו להגדיל את תקציבי הביטחון שלהן. לפחות נעשה מהמסבר כסף, הציעה". הטרגדיה של אוקראינה היא הזדמנות של סוחרי הנשק בישראל. מלחמה ושכרה בצדה.

יותר משני מיליון פליטים עזבו את אוקראינה בעקבות הפלישה הרוסית הקטלנית. מדינות אירופה קלטו את זרם הפליטים הגואה, שרובו נשים, ילדים וזקנים. אבל בישראל כמו בישראל: חוקי העלייה וההגירה הישראלית שולטים. חוק האזרחות, שהוא אחד החוקים הגזעניים ביותר שניפקה ממשלת הימין של נפתלי בנט, מתקדם לקראת סיכום וככל הנראה יגיע להצבעה עוד בטרם תצא הכנסת לפגרה בסוף השבוע. את הדיונים בנושא מנהלים יו"ר ועדת חוץ וביטחון, ח"כ רם בן ברק (יש עתיד), וח"כ שמחה רוטמן מהציונות הדתית שבימין הקיצוני. כזכור, החוק עבר בקריאה ראשונה כתוצאה ממהלך חריג במסגרתו הצביעו האופוזיציה הימנית והקואליציה יחד כדי לתמוך בנוסח מוסכם. כעת דנים בסעיף המטרה שעניינו - משמעות החוק כ"חוק ביטחוני לאומי". רוטמן, הכהניסט מהאופוזיציה, הצהיר: "אני מקווה שכל הסיעות הציוניות בכנסת יתאחדו להעברת חוק אזרחות מאוזן ויצטרפו אלי כדי לשמר את חומת המגן של מדינת ישראל". זאת, בעת ששרת הפנים איילת שקד מופקדת על "חומת מגן" מפני אלפי הפליטים שברחו מאוקראינה ומגיעים לישראל.

מכתבים למערכת

מאחז אחד - תשעה הרוגים

במאי האחרון הקימה ישראל את המאחז אביתר על פסגת ג'בל סביית. המאחז הוקם על אדמות העיירות ביתא וקבלאן והכפר יתמא, ומאז לא עבר על תושביהם יום שקט אחד. תשעה חודשים ללא מנוחה או רוגע. תשעה חודשים של פחד ושל אובדן, של הרוגים, של פצועים ושל עצורים.

מאז הקמת המאחז הרגה ישראל כבר תשעה פלסטינים באזור זה: שמונה נורו למוות במהלך או בסמוך להפגנות נגד ההשתלטות על האדמות, ואדם נוסף – שרברב מבייתא – נורה למוות סמוך לשסתומי המים של העיירה. כתחקירנית השטח של בצלם באזור זה, הלב שלי נשבר בכל פעם מחדש כשהלכתי לתחקר עוד מקרה בו נהרג אחד התושבים.

לא אוכל לשכוח את סעיד, אביו של מוחמד חמאיל בן ה-16, שאמר לי בזעקה קורעת לב: "מי יחזיר לי את בני הבכור, בני שנפל שהיד כשהגן על ההר? הם הרגו אותו בדם קר! מה הוא כבר עשה לחייל חמוש מכף רגל ועד ראש כדי שיפנה אליו את הנשק, יירה בו למוות וייקח אותו ממני לעולמים?". לא אשכח את מאי, אמו של אחמד בני שמסה בן ה-15: "בני תלה דגל פלסטיני על עץ זית ליד מאחז אביתר וברח מהר כדי שהחיילים לא יתפסו אותו", סיפרה, והמשיכה: "אבל הם בכלל לא חשבו לרדוף אחריו, הם רק ירו בו למוות. במה הוא פשע שהם הרגו אותו בצורה כזו? הם הרגו את השמחה שלי, את החיוכים שהחלפנו כשדיברנו על החלומות שלו. הם הרגו את החלום שלי לראות אותו גדל להיות צעיר יפה וחזק. הם ירו לא רק בו אלא גם בי, הם הרגו אותי איתו".

כולם כאן תוהים מתי כל זה כבר יסתיים. כמעט כל בית בביתא כבר נפגע מהקמת המאחז. כמעט בכל בית תוכלו לשמוע סיפור שנוגע להר – להפגנות, לפצועים, להרוגים. אבל למרות הסבל והקושי, תושבי ביתא לא איבדו תקווה כי יוכלו לשוב לאדמותיהם שבג'בל סביית.

תושבי ביתא מסתכלים סביבם, על תושבי הכפרים והעיירות הסמוכים, שעל אדמותיהם כבר הוקמו התנחלויות. הם יודעים היטב כיצד עלולים חייהם להיראות אם מאבקם ייכשל. בחסות המדינה וההגנה שמספק הצבא למתנחלים, סובלים תושבי האזור מהתקפותיהם החוזרות והנשנות על בתיהם. הם כבר התרגלו לקום בבוקר לכתובות נאצה שרוססו על בתים ועל מכוניות ולצמיגי מכוניות מנוקבים. הם יוצאים בחשש למטעיהם בידיעה שייתכן שהעצים שטיפחו במשך שנים נכרתו, נשרפו או שיבולם נבזז. תושבי ביתא חוששים שזו תהיה גם מציאות חייהם. הם רק רוצים לצאת לעבודה בלב שקט, בלי לדאוג למשפחתם שנותרה בבית.

באחרונה פרסמנו תחקיר על מדיניות הפתיחה באש הקטלנית שמיישם הצבא בהפגנות של תושבי ביתא נגד הקמת המאחז. נוסף להרוגים נפצעו בהפגנות אלה, לפי נתוני האו"ם, יותר מ-5,300 בני אדם: כ-180 מהם מאש חיה, כ-1,000 מפגיעה של כדורי מתכת המצופים גומי או ספוג, והשאר משאיפת גז מדמיע. יותר ממאה מתושבי העיירה נעצרו, מעשרות שללה ישראל את היתרי העבודה. בביתא, ביתמא ובקבלאן שואלים: כמה הרוגים, פצועים ועצורים נדרשים כדי שנוכל לחזור להר?

סלמא א-דיבעי, תחקירנית השטח של בצלם

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

המלחמה היא עסק טוב: תשאלו את חברות הנפט

"האם הפלישה לאוקראינה יוצרת הזדמנויות השקעה בענף האנרגיה? המלחמה באוקראינה מזניקה את מחירי הנפט והגז – והופכת חברות בתחום לאפשרות השקעה".

כותרת ב"ה מרקר", 27.2

המלחמה היא עסק טוב: תשאלו את מיקי פדרמן

"הפלישה הרוסית לאוקראינה גרמה לגרמניה להכפיל את תקציב הביטחון שלה ושלחה את יתר מדינות אירופה לרכוש מכל הבא ליד. המרוויחה הגדולה היא אלביט מערכות – שהמריאה ב-18% ביומיים. אלביט מערכות, שבשליטת מיקי פדרמן, רכשה ב-20 השנים האחרונות חברות העוסקות במערכות בתחומים כמו אלקטרואופטיקה, סייבר, רקטות מדויקות וחמוש, ירי ארטילרי, ראיית לילה, גילוי צוללות ולוחמה אלקטרונית. אסטרטגיה זו הפכה את אלביט מערכות לחברה ביטחונית בינלאומית, שמשרד הביטחון הישראלי וצה"ל הם במידה רבה אתר הניסוי שלה. אלביט מערכות מחזיקה בחברות במדינות רבות: חברה בת בארה"ב, שמעסיקה 3,000 עובדים; חברה בת באנגליה, שמעסיקה 400 עובדים; חברה בת בגרמניה, שמעסיקה 300 עובדים; וחברות בנות אחרות באוסטריה, ברומניה ובהונגריה".

יורם גביזון, "דה מרקר", 1.3

המלחמה היא עסק טוב: תשאלו את הרמטכ"ל

"המרוויחה הגדולה מהמשבר באוקראינה: מערכת הביטחון, שתתבע עוד תקציבים. מערכת הביטחון, שדרשה וקיבלה בשנה שעברה תוספת של 7 מיליארד שקל, צפויה לרכוש על המשבר, ובאוצר מתכווננים לתבוסה במאבק".

מירב ארלוזורוב, "דה מרקר", 28.2

יד ושם: לכל אוליגרך יש שם

"ביד ושם חתמו על פנייה לשגריר ארצות הברית בישראל, תום ניידס, בבקשה למנוע הטלת סנקציות על המיליארדר הישראלי-רוסי רומן אברמוביץ' שתרים בשבוע שעבר עשרות מיליוני דולרים למוסד ההנצחה. על הפנייה חתומים ארגונים ומוסדות ישראליים שביקשו לתמוך בו, לאחר ששמו עלה בימים האחרונים כמי שארה"ב ובריטניה עשויות להגביל על רקע הטענות לקשריו בינו ובין נשיא רוסיה ולדימיר פוטין".

דיווח ב"חדשות 12", 26.2

האחים הציונים המוסלמים

"אני מברך את חברי רשימת רע"מ בראשות מנסור עבאס על העברת חוק הפנסיות לקציני צבא על חודו של קול. אחרי שהצביעו בעד גיוס בני ישיבות, כעת דואגים להם לפנסיות מוגדלות. האחים הציונים המוסלמים".

ציץ של ח"כ משה ארבל (ש"ס), 1.3

מירי רגב: יהודית אבל לא דמוקרטית

"מדינות דמוקרטיות יש מספיק. עוד מדינה דמוקרטית, זה לא מה שצריך. מה שאנחנו רוצים כאן זו מדינה יהודית יחידה בעולם, שצריך לשמור עליה".

ח"כ מירי רגב (הליכוד) בדיון בכנסת, 23.2

זקנים מוסיפים למות ממגפת הקורונה

מס החברות בישראל עומד כעת על 23%. למה לא להגדיל אותו ל-42% כדי להגדיל את תקציבי בתי החולים ואת שכר העובדים בהם? הרי במהלך הפנדמיה גרפו החברות הגדולות מיליארדים והגדילו רווחים גם בארץ וגם בעולם. ומדובר לא רק בתאגידים גלובליים כגון פיזר או מודרנה – גדלו הרווחים גם של חברות האנרגיה, התקשורת, ההייטק, הנדל"ן וכמובן הנשק.

מליברמן ועד בולסונרו

בניגוד למה שטוענים שר האוצר ליברמן ונשיא ברזיל הימני הקיצוני ד"ר בולסונרו (עד שחלה בעצמו), הקורונה היא מחלה קשה. מי שמפיץ את המידע הכוזב לפיו "זה רק קצת שיעול ונזלת" טועה ומטעה. מהקורונה מתים, גם מזון האומיקרון. ראינו עלייה במספרי המתים דווקא בחודשיים האחרונים.

לפי נתונים חלקיים, מאז שפרצה גבתה מגיפת הקורונה את חייהם של כ-6 מיליון בני אדם. בארה"ב לבדה היא הרגה כמעט מיליון איש. ובישראל? לפי הנתונים שפורסמו השבוע (6.3), מאז פרוץ המגפה מתו בישראל 10,726 בני אדם.

האם יותר מרובת נפטרים הם תולדה של "כוח עליון"? האמנם זו מגיפה שאין ביכולתה של האנושות להתמודד עמה ולנצח? מנתוני ארגון הבריאות העולמי עולה תמונה מורכבת יותר. כאמור, בישראל מתו יותר מ-10 אלפים חולים, מתוך אוכלוסייה המונה פחות מעשרה מיליון – קרי יותר מאלף מתים על מיליון תושבים. במדינה המאוכלסת ביותר בעולם, סין העממית, נרשם שיעור תמותה קטן בהרבה. אוכלוסיית סין כ-1.4 מיליארד בני אדם, ומאז מארס 2020 מתו בקורונה 4,636 סינים – כלומר כ-33 מתים בלבד למיליון תושבים.

איך זה יכול להיות? איך יתכן שבמדינה עצומה כמו סין, בה פרצה המגפה לראשונה, מתו יחסית כמחצית ממספר המתים בישראל הקטנה?

אפשר כמובן לשוב ולדקלם את התעמולה האמריקאית, לפיה הנתונים על אודות החולים והמתים בסין מזויפים – "הסינים מסתירים מיליוני מתים במערות". אולם הנתונים נאספו ופורסמו בידי ארגון הבריאות העולמי, שהוא גוף מקצועי ובלתי-תלוי בממשלת סין.

אופי המגיפה אינו שונה בסין. בחודשים ינואר-פברואר 2020, עם פרוץ המגפה בעיר ווהאן, חלה עלייה חדה מאוד במספר המאומתים והמתים. אך מאז השתטח העקומה, וכיום נראות בה רק תמורות מזעריות.

כלומר, יש התפרצויות מקומיות של המגיפה גם בסין, אך הסינים מטפלים בהן נכון ובאופן מדי. אחרי ההתפרצות הראשונה של הנגיף, בעיר ווהאן, הכריזו השלטונות הסיניים על מדיניות "אפס סובלנות" למחלה. נדמה שאצלנו המדיניות היא "המון סובלנות" כלפי התפרצות הקורונה – כל עוד קורבנותיה הם זקנים ו"הכלכלה עובדת".

יתר-על-כן, שורשי התמותה הגבוהה, יחסית, בישראל נעוצים במדיניות הניאו-ליברלית ארוכת השנים, הנותנת את אותותיה גם בהרעבת מערכת הבריאות הציבורית. אף מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' נחמן אש, הודה באחרונה שניתן היה למנוע תמותה כה גבוהה, אילו הייתה מערכת הבריאות מתקצבת כראוי בעשור האחרון, בהתאם לגידול האוכלוסייה.

צילי גולדנברג

בדיקה לגילוי קורונה, ינואר 2022 (צילום: מד"א)

אולפני החדשות בטלוויזיה מלאו בגנרלים וב"אוקראינולוגים". איפה שעד תמול-שלשום ישבו האפידמיולוגים, החוקרים והרופאים – יושבים עכשיו פרשנים למיניהם המפרשנים עצמם לדעת סביב המציאות הטרגית עקב הפלישה הרוסית.

סדר היום שהוכתב בשנתיים האחרונות בידי הפנדמיה הקטלנית התחלף במהרה. אבל הקורונה עדיין כאן. ב-6 במרס נפטרו 70 חולים מקורונה, אומתו כ-4,100 ומספר החולים הפעילים היה כ-50 אלף. בבתי החולים מאושפזים "רק" 500 חולים מנושמים. למרות שהיא עדיין מפילה חללים רבים, הקורונה הפכה שקופה.

הסיבה ל"שקיפותם" של עשרות המתים ביום ושל מאות החולים הקשים נעוצה בכך שרובם ככולם זקנים. זה נכון בישראל וזה נכון במערב הקפיטליסטי. במילים אחרות: אין חדש, הקפיטליזם מפקיר את המוחלשים לטובת בעלי ההון. בעקבות ארה"ב, הסכים העולם המערבי לתת לקורונה לחסל את הזקנים והחולים בחברה לטובת הרווחים של בעלי ההון: "לחיות בצד המגפה ולתת לחולים לסבול, העיקר שהעסקים יהיו פתוחים".

מתים "בצד הקורונה"

באוגוסט אשתקד הכריזה שרת הפנים איילת שקד: "קיבלנו החלטה לחיות בצד הקורונה ולהכיל את המתים. זו מגפה ובמגפה אנשים מתים". בסוף דצמבר הוסיף שר האוצר אביגדור ליברמן: "אומיקרון לא משפיע יותר משפעת".

לכן החליטה "ממשלת השינוי" על כמה צעדים ובהם ביטול התו הירוק, התרת התקהלויות, ביטול הבידוד לשבים מחו"ל, ביטול המעקב אחרי מאומתים ואלו שבאו אתם במגע, הפסקת האכיפה של חובת חבישת מסכה במקומות סגורים, והפיכת הסגר לפרקטיקה אסורה. בינתיים ב"חיים לצד הקורונה" מי שנדבק-נדבק, ומי שמת-מת. העיקר שהעסקים יישארו פתוחים, העיקר לא להגדיל תקציבים לבתי חולים, לא לספק להם תקנים נוספים, לא לפצות את העסקים הקטנים על הפסדים שנגרמו להם, ובעיקר לא לשלם לעובדים פיצוי הולם על אובדן ימי עבודה. זאת, בעת שהחברות הגדולות זוכות בעוד ועוד הקלות מס מידי הממשלה.

יום האישה הבינלאומי:

לשחרור מכל סוגי הדיכוי

אירוע רב משתתפים לציון יום האישה הבינלאומי התקיים השבוע (7.3) בכנסת, ביוזמת יו"ר הכנסת ח"כ מיקי לוי, ויו"ר הוועדה לקידום מעמד האישה ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש – הרשימה המשותפת). ח"כ לוי אמר בדבריו הפתיחה: "חברה שבה אין הזדמנויות שוות ליותר ממחצית מהאוכלוסייה, זו חברה שמפסידה יצירתיות ומפסידה צמיחה. זו חברה שלא ממצה את הפוטנציאל הגלום בה. לצערי, המאבק לשוויון רחוק מלהסתיים. בכנסת הנוכחית מכהנות 35 חברות כנסת בלבד, פחות מ-30%".

ח"כ תומא-סלימאן אמרה באירוע: "המאבק למען שוויון מגדרי הוא מאבק למען שחרור מכל ביטויי וגילויי הדיכוי. כל עוד יש דיכוי חברתי, כלכלי ופוליטי, כך יוסיף הדיכוי המגדרי למצוא מקום לצמוח בו. כל עוד המדינה לא ממגרת את תופעות האפליה ופועלת לשינוי חברתי עמוק, יימשך הדיכוי המגדרי. זו התפיסה שעומדת בבסיס הפמיניזם שלי. זה הפמיניזם שאני מאמינה שצריך לקדם בבית הזה".

ב-8 במאס הפגינו כ-200 סטודנטים ומרצים באוניברסיטת תל אביב למען שיפור תנאי העסקתן של עובדות הניקיון בקמפוס. את ההפגנה יזמו הארגון "כוח לעובדים" ותא הסטודנטים של חד"ש, והשתתפו בה תאים סטודנטיאליים נוספים. ההפגנה צעדה מרחבת הדשא המרכזי באוניברסיטה עד לבניין ההנהלה. המפגינים דרשו להעלות את שכרן של העובדות ל-40 שקלים לשעה ולקלוט את כל העובדות בחברה-בת של האוניברסיטה, אשר עתידה להחליף את חברות הקבלן בחודש יוני הקרוב.

מתא הסטודנטים של חד"ש נמסר: "ההשתתפות הרבה של סטודנטים ומרצים בהפגנה מעידה על התמיכה הרחבה בדרישותיהן של עובדות הניקיון באוניברסיטה. נמשיך במאבק עד שתופסק ההעסקה הקבלנית בקמפוס".

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

מאות פעילי מק"י וחד"ש

השתתפו במחאה בשיח' ג'ראח

מאות מחברי מק"י, חד"ש ובנק"י השתתפו (4.3) במחאה השבועית נגד הכיבוש בשכונת שיח' ג'ראח הפלסטינית בירושלים. אחד מפעילי חד"ש בירושלים מסר: "הגענו כדי להגיד שאפשר לסיים את הכיבוש. אנחנו חלק ממאבק משותף ועיקש למען שלום, שוויון ושחרור העם הפלסטיני". בהפגנה השתתפו גם מזכ"ל מק"י עאדל עאמר, יו"ר הרשימה המשותפת איימן עודה, וחברי סיעת חד"ש בכנסת עאידה תומא-סלימאן ועופר כסיף.

מוקדם יותר סיירו הפעילים בכפר וולג'ה, בו חותרת עיריית ירושלים לגרש כ-400 תושבים ולהרוס עשרות בתים. "עלינו לתמוך במאבקם ולהגיע בהמונים לבית המשפט העליון ביום האדמה ה-30 במאס כדי לעצור את הטיהור האתני", נאמר בעצרת המאולתרת שנערכה במקום. הפעילים ביקרו גם בשכונת ג'בל מוכבר, בה מצויים כ-130 בתים בסכנת הריסה. במהלך הסיור שמעו הפעילים מהתנהגות הפלסטיניות המקומיות על הריסות הבתים שהוצאו תחת "ממשלת הנינו", על ההשלכות של הגדר על התושבים ועל חיי היום-יום תחת הכיבוש הישראלי.

"בירושלים המזרחית ניתן לראות בבירור עד כמה עמוקות התוכניות לייחוד המרחב – כחלק מהניסיון ארוך השנים של ממשלות ישראל לסכל כל אפשרות להקמת מדינה פלסטינית", סיפר פעיל מק"י מתל-אביב.

נפתח מו"מ על ההסכם הקיבוצי של

הסגל האקדמי הבכיר באוניברסיטאות

בימים אלה החל מו"מ על ההסכם הקיבוצי חדש של הסגל האקדמי הבכיר באוניברסיטאות. את המו"מ מנהלת המועצה המתאמת של ארגוני הסגל באוניברסיטאות. יצוין שתוקפו של ההסכם הקודם, שנחתם ב-2016, פג בסוף דצמבר 2019 – לפני יותר משנתיים. צוות המו"מ סבור שמשרד האוצר יתנגד למתן תוספות שכר שיפצו על יוקר המחיה הגובר. זאת, בהסתמך על "עסקת החבילה" שנחתמה עם ההסתדרות והשוללת תוספות שכר במגזר הציבורי.

אחד מראשי המועצה המתאמת מסר: "סביר להניח שניאלץ לפתוח במאבק מול האוצר הן על עדכון השכר והן על הסוגיות האחרות שיועלו במו"מ, ובפרט מול מאמצי האוצר לייצר דיפרנציאליות בשכר". בקיץ שעבר שלח הממונה על השכר במשרד האוצר הודעה לכל האוניברסיטאות על כוונתו למנוע תשלום של סלי קליטה המיועדים למרצים החדשים והקיימים בכל האוניברסיטאות. הממונה הודיע על תשלום של סלי קליטה, במסגרתו יוענקו סלים רק לחלק קטן מחברי הסגל הנקלטים, וזאת רק בתנאי שגובה הסל יהיה דיפרנציאלי ולא אחיד. עמדת האוצר מנוגדת להסכמים הקיבוציים הקיימים.

לדברי הארגונים, "התערבות ביחסי העבודה וקביעת הסדרים לאוניברסיטאות ולארגוני הסגל הן מחוץ לסמכותו של הממונה על השכר. סמכותו היא למנוע הסדרים שחורגים מהמקובל מבחינה תקציבית, ואילו כאן באופן חריג ובלתי מקובל הוא מבקש להתערב ולכפות על הצדדים ליחסי העבודה הסדרים במתכונת שאינה מקובלת עליהם".

יצוין שבספטמבר אשתקד הכריזו ארגוני המרצים בכל האוניברסיטאות על סכסוך עבודה בעקבות ההחלטה להנהיג סלי קליטה דיפרנציאליים.

כנס פעילים של הקמפיין "מינימום 40" להעלות את שכר המינימום

ח"כ לשעבר דב חנין בכנס "מינימום 40" (צילום: זוהר אלון)

השעתי מ-23 ל-29 שקלים. הישג זה הוריד את שיעור האבטלה במשק ושיפר את מצבם של מאות אלפי שכירים. אורי וולטמן, ממארגני קמפיין "מינימום 40", דיווח כי הוא מקבל פניות רבות המעידות על ההצלחה של הקמפיין בגיוס תמיכה ציבורית רחבה. וולטמן הדגיש כי ההצלחה "חוצה מגזרים ומפלגות", ואמר: "אנחנו מחלקים את החברה בצורה שונה – בין העם שהוא הרוב לבין המיעוט שהם בעלי ההון". עוד הדגיש כי המאבק לא נסתיים, ולמרות התמיכה הציבורית בהצעה עדיין מתקיים משא ומתן בנושא בין ראשי הקואליציה.

אחת ממשתתפות הכנס הייתה נירה איציק, אישה חרדית ואם לארבעה ילדים. איציק סיפרה כי היא עובדת בשתי עבודות – בלילות ובבוקרים – וכי בן זוגה עובד אף הוא. אף על פי כן, מתקשה המשפחה לעמוד בהוצאות הקיום, ומסוגלת להרשות לעצמה לאכול בשר או דגים רק פעם בחודש. איציק היא סיעת במקצועה, אך אינה עובדת בגני ילדים בשל השכר הנמוך, שלא יאפשר לה לכלכל את משפחתה. לדבריה, אין פתרון למחסור המשווע בסייעות בגני הילדים זולת העלאת השכר.

מבלי לזלזל בחשיבות ההעלאה של שכר המינימום, המשימה המידית העומדת כעת על הפרק היא ביטול עסקת החבילה שיוזמה הממשלה, ואשר תוביל בפועל לשחיקה של שכר המינימום במשך השנים הקרובות. לכן מן הראוי שמובילי קמפיין "מינימום 40" ישתפו פעולה באופן הדוק יותר עם הכוחות המתקדמים באופוזיציה. ללא שיתוף פעולה כזה, בשנת 2025 יעמוד שכר המינימום על 6,000 שקלים במקום 7,200. בדרישה למנוע את שחיקת שכר המינימום ולהעלותו תומך רוב בציבור, ולכן זו העת להתאחד סביבה.

זוהר אלון

בבית הקפה "אדמונד" בתל-אביב התקיים בשבוע שעבר (27.2) כנס פעילים של קמפיין "מינימום 40", שמטרתו העלאת שכר המינימום ל-40 שקלים לשעה. בהזמנה לכנס, אותו ארגנה התנועה "עומדים ביחד", נכתב: "כדי להשיג את הדרישה שלנו, אנחנו צריכים להעלות את הלחץ הציבורי סביב הדרישה שלנו ושמעל 60 ח"כים יחתמו על הצעת החוק. בשבועות הקרובים נצא לשטח, נדבר עם אנשים, נחתים אותם על העצומה, נפעל ברשתות החברתיות ומול התקשורת – ונבטיח שננצח במאבק. לא נסכים למציאות בה אנשים הולכים לעבודה אבל לא מצליחים לגמור את החודש".

בניגוד לטענת דוברי הימין בתקשורת ובממסד הפוליטי, העלאת שכר המינימום, בארבע פעימות עד 7,200 ש"ח לחודש בשנת 2025, תשפר את מצבם הכלכלי של בין מיליון למיליון וחצי שכירים ברמות השכר הנמוכות והבינוניות.

העלאת שכר המינימום היא מענה הכרחי ליוקר המחיה הגובר. שחיקת השכר והזינוק ביוקר המחיה, בצד העלויות הגבוהות שכפתה מגפת הקורונה על הציבור, מורגשים היטב בציבור העובדים. משפחות רבות, בהן שני בני הזוג עובדים, מתקשות לממן את הוצאות הקיום, ולכן העלאת שכר המינימום היא צו השעה.

הדוברים המרכזיים בכנס היו ח"כ לשעבר דב חנין (חד"ש), מראשי מק"י, ח"כ מוסי רו (מרצ) וח"כ נעמה לזימי (העבודה). לא הוזמנו לכנס ח"כים מכהנים מהאופוזיציה, ובפרט מסיעת הרשימה המשותפת – שכל חבריה חתומים על הצעת החוק להעלאת שכר המינימום.

הכנס נערך על רקע מתח בתוך הקואליציה בין סיעות מרצ והעבודה לסייעות ימינה וישראל ביתנו. מרצ והעבודה תומכות בהעלאת שכר המינימום, ואילו ישראל ביתנו וימינה דורשות ריסון תקציבי. סיעת כחול לבן מצידה מטילה את כל כובד משקלה למען הגדלת הפנסיות של גמלאי צה"ל. שר הביטחון גנץ הגדיל לעשות ואמר שהעלאת הפנסיה היא סוגיה ביטחונית אשר עלולה לסכן את שלום המדינה. אולי, כדי לשכנע את גנץ וחבריו לסייעה, רצוי להסביר להם כי עוני ויוקר המחיה הם סוגיות של ביטחון חברתי.

ח"כ לשעבר דב חנין סיפר למשתתפי הכנס על הצלחת המאבק להעלאת שכר המינימום ל-30 שקלים לשעה ב-2014. לדברי חנין, אז לא הייתה תנועה מאורגנת של פעילים שתמכה בהצעת החוק. העיתונים הכלכליים, שרי הממשלה הניאו-ליברלים לפיד (שר האוצר דאז) ובנט (שר הכלכלה) וראש הממשלה נתניהו התנגדו בתוקף להעלאת שכר המינימום, ואף טענו כי הצעד יפגע בעניים! טענה זו כמוכח שגויה מיסודה, כפי שהוכח במבחן המציאות לאחר העלאת שכר המינימום

פעילים הראו מאות מפגינים צועדים במוסקבה וקוראים: "לא למלחמה!" ו"ברושה!".

לפי דיווחים של כלי תקשורת ושל עיתונאים עצמאים ברוסיה, נוקטת המשטרה צעדי מנע כדי לדכא את המחאה האזרחית. כך, למשל, בכיכר לוביאנקא במוסקבה, ליד מטה שירות הביטחון הפדרלי, עצרו שוטרים עובדי אורח ודרשו מהם להציג את ההתכתבויות בטלפון הנייד שלהם. בעיר אירקוטסק שבסיביר תועד שליח של חברת יאנדקס, לבוש במעיל צהוב והנושא תרמיל בצבע תכלת (צבעי דגל אוקראינה), מעוכב בידי שוטר.

עוד נמסר שמשטרת סנט פטרבורג עורכת מדי לילה שורה של מעצרי מנע וחיפושים בעשרות בתים. מאות אזרחים קיבלו טלפונים הניידים שלהם הודעות טקסט ובהן איומים לבל ישתתפו במחאות או בהפגנות נגד המלחמה.

בין העצורות בשבוע שעבר הייתה ילנה אוסיפובה (78), אחת מאחרוני השורדים של המצור שהטיל צבא גרמניה הנאצית על לנינגרד. אוסיפובה נעצרה בסנט פטרבורג יחד עם מאות מפגינים נוספים שמחו נגד הפלישה לאוקראינה. המצור שהטילה גרמניה הנאצית על העיר במהלך מלחמת העולם השנייה נמשך 872 ימים ברציפות, מספטמבר 1941 ועד ינואר 1944. לפי הערכות גרם המצור למותם של כמיליון איש – שיעור האבדות האזרחיות הכבד ביותר בעיר כלשהי בהיסטוריה המודרנית.

וחזרה לימינו: שמונה שוטרים תועדו תופסים את אוסיפובה וגוררים אותה ממקום ההפגנה, בעודה אוחזת בשלט בו נכתב ברוסית: "חייל, השלך את נשקך – והפוך גיבור אמיתי!". בשלט השני שהחזיקה היא מזהירה מפני סכנת מלחמה גרעינית. זאת, בעקבות איומים שהשמיעו באחרונה הנשיא ולדימיר פוטין ושר החוץ סרגיי לברוב.

יממה לפני מעצרה של אוסיפובה, עצרה המשטרה במוסקבה שתי אימהות וחמישה מילדיהן בזמן שהפגינו מול השגרירות האוקראינית לאות הזדהות עם העם האוקראיני, והניחו זרי פרחים. הילדים, בני 7 עד 11, תועדו בוכים מאחורי סורג ובריה. אחד מהם החזיק שלט עליו נכתב: "לא למלחמה".

הילדים, ליזה וגושה בני ה-11, מטוויי בן ה-9 ודויד וסופיה בני ה-7, שוחררו רק לאחר כמה שעות. בתיעוד שפורסם נראית אחת האימהות מנסה לנחם ילדה בוכיה בתוך תא המעצר, ומסבירה לה מדוע הם נעצרו: "המשימה של המשטרה היא שפחות אנשים יתאספו ויאמרו שהם נגד המלחמה".

יצוין כי עשרות אנתרופולוגים בישראל הביעו בסוף השבוע תמיכה במאות מעמיתיהם ברוסיה המתנגדים למלחמה באוקראינה. האגודה האנתרופולוגית הישראלית מסרה, כי יותר מ-600 אנתרופולוגים מרחבי רוסיה פרסמו גילוי דעת נגד צעדי של הנשיא ולדימיר פוטין וקראו להפסקה מיידית של הלחימה. חברי הוועד המנהל של האגודה האנתרופולוגית הישראלית הביעו "תמיכה וסולידריות עם עמיתינו האנתרופולוגים ברוסיה על מעשן האמיץ".

יותר מ-250 פעילים ישראלים במאבק נגד הכיבוש שיגרו (2.3) מסר סולידרי אל המפגינים ברחבי רוסיה נגד המלחמה באוקראינה. במכתבם כתבו הפעילים: "אומץ הלב שבו אתם פועלים מוכיח כי שלטון פוטין לא הצליח לשבור את רוחה של החברה הרוסית וכי יש בקרבה כמיהה אמיתית לשיבתם המיידית של החיילים הביתה, לחזרה לשולחן המשא ומתן ולפתרון של שלום". עוד מסרו: "אנו מחזקים את ידיכם ומבטיחים לעשות ככל יכולתנו על מנת להגביר את קולכם מעל הבימה הציבורית בישראל ובעולם".

מפגינים נגד המלחמה בכיכר פושקין שבלב מוסקבה, בשבוע שעבר (צילום: איל מינפסטו)

רוסיה: 12 אלף עצורים מאז תחילת הפלישה

כ-3,500 אזרחים נעצרו ביום ראשון השבוע (6.3) ברחבי רוסיה בהפגנות נגד המלחמה באוקראינה – כך מסר משרד הפנים הרוסי. 1,700 מהמעצרים בוצעו במוסקבה ו-750 בסנט פטרבורג. לפי הסיכומים שפרסמו ארגוני זכויות אדם במוסקבה, מאז החלה הפלישה הרוסית לשכנתה אוקראינה לפני כשבועיים נעצרו יותר מ-12,000 אזרחים במחאות ובהפגנות שנערכו ב-48 ערים ברחבי המדינה.

ארגון זכויות אדם רוסי העוקב אחר מעצרים מסר שהפגנות ומשמרות מחאה נערכו בעשרות ערים במדינה, ובראשן מוסקבה, סנט פטרבורג, ולדיוסטוק, אירקוטסק, קרסנודאר, נובוסבייסק וקאזאן. בעיר חברובסק שבמזרח סיביר נעצר מפגין בידי המשטרה לאחר שצעק: "לא למלחמה – איך אתם לא מתביישים?". סרטונים שהופצו ברשת החברתית בידי

הרשויות באוקראינה עצרו את מזכ"ל הנוער הקומוניסטי

שירותי הביטחון של אוקראינה עצרו השבוע (6.3) את מיכאל קונוניביץ', מזכ"ל הנוער הקומוניסטי במדינה, ואת אחיו אלכסנדר. כך מסרה הפדרציה העולמית של הנוער הדמוקרטי, שמקום מושבה בבודפשט. לדברי הפדרציה, קיים חשש לחייהם של האחים המואשמים ששימשו "סוכני תעמולה של רוסיה ובלארוס" בבירה קייב. יצוין שהמפלגה הקומוניסטית וארגון הנוער שלה, ברית הנוער הקומוניסטי-לניניסטי של אוקראינה, הוצאו אל מחוץ לחוק לפני שנים וחברי הפרלמנט הקומוניסטים אף גורשו מבית המחוקקים. בטרם הפלישה הרוסית לאוקראינה, קראו המפלגה והנוער הקומוניסטי הבלתי-לגליים לממשלת קייב להודיע על ביטול בקשת ההצטרפות לברית נאט"ו שבשליטה אמריקאית. האחים קונוניביץ' אף השתתפו בהפגנה שנערכה מול שגרירות ארה"ב במרכז הבירה. יצוין שהשניים הותקפו והוכו קשות בידי ניאו-נאצים בפברואר 2018.

ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי (בנק"י), החברה בפדרציה העולמית של הנוער הדמוקרטי, קראה לשחרר את האחים, לבטל את האיסור החוקי באוקראינה על פעילותם של המפלגה הקומוניסטית וארגון הנוער שלה, ולמצוא פתרון של שלום לסכסוך בין רוסיה לאוקראינה.

תיקון היסטורי בחלופ 50 שנה להפיכה הצבאית של פינوشה

לקראת עידן חדש בצ'ילה

כי העם הצ'יליאני מאס בדיקטטורה ובחר להיפרד מהעריץ פינושה. כתנאי להעברת שלטון מסודרת, הוא המשיך לכהן שנים כרמטכ"ל הצבא ואף התמנה – שלא באמצעות בחירות – לסנאטור לכל החיים. פינושה מעולם לא נשפט על פשעיו נגד האנושות ומת בשיבה טובה בשנת 2005. נחשף שהוא היה לא רק רוצח המונים, אלא אף גנב: בחשבונות בחו"ל החזיק מיליוני דולרים ששדד מקופת המדינה.

למרות שבבחירות הדמוקרטיות שהתקיימו בסוף 1989 עלתה לשלטון קואליציית מרכז-שמאל, המעבר לדמוקרטיה היה כרוך בקשיים רבים ובוויכוחים גדולים מצד השלטון החדש. זאת, בניגוד לרצון ולשאיפות של אלה שחלמו על שינוי עמוק ולחמו למענו.

"השמחה מעבר לפינה", הבטיח השלטון החדש, אבל השמחה לא הגיעה: ממשלות המרכז-שמאל שהתחלפו בשנות ה-90 ויתרו על חלומות השינוי ואף העמיקו את המדיניות הכלכלית הניאו-ליברלית: חברות אירופיות השתלטו על השירותים הבסיסיים: חשמל, גז, מים, ואף כבישים לכל אורך המדינה – ובמקביל דאגו להרוס את חברת הרכבת הלאומית.

כל הזכויות החברתיות שמדינה אמורה לספק לתושביה, כמו חינוך, רפואה ופנסיות – הופרטו. כל מי שיכול היה להרשות לעצמו לשלם עבור בתי ספר וביטוח בריאות פרטיים, זכה בחינוך וברפואה איכותיים. אך עבור רוב רובה של האוכלוסייה, כמובן, לא היו אלה בהישג יד. עוד בתקופת פינושה הוקמו קרנות פנסיה פרטיות, שחובתן של כל אזרח עובר הייתה להשתייך לאחת מהן, אך הקצבאות היו זעומות. עד עצם היום הזה, קיימת שיטת פנסיות זו בצ'ילה, שכן ב-30 שנות דמוקרטיה שום שלטון לא הקים מחדש את הפנסיות

ב-11 במאס תתחיל כהונתה של ממשלת צ'ילה החדשה, ממשלתו של הנשיא גבריאל בוריק (בתמונה). איש אינו מתגעגע לממשלת הנשיא היוצא, איש הימין הניאו-ליברלי סבסטיאן פיניירה.

אבל הדרך לחילופי השלטון הייתה ארוכה. ב-18 באוקטובר 2019 ניצתה הלהבה שתבעיר את רחובות סנטיאגו וערים נוספות לאורכה של צ'ילה. הפגנות המוניות שלא נראו כמותן שנים רבות פרצו במדינה הדרומית ביותר בעולם. כמה שבועות קודם לכן הנחיתו הרשויות גזירה כלכלית נוספת על האוכלוסייה, הפעם בדמות העלאה של 30 פסו (כ-15 אגורות) בתעריף כרטיסי הנסיעה בתחבורה הציבורית. תלמידי חטיבות הביניים והתיכונים התארגנו בבתי הספר והחלו להתפרץ לתחנות הרכבת התחתית בעיר סנטיאגו בלי לשלם, כשהם פוסחים על מעברי התשלום בהמוניהם. המענה של ממשלת הימין היה – להציף את תחנות הרכבת התחתית בכוחות משטרה, שטיפלו בצעירים באלימות רבה.

בתגובה לדיכוי, הצטרפו המונים לתלמידים במחאה שאורגנה ב-18 באוקטובר. אחת הסיסמאות הראשונות של המפגינים הייתה: "זה לא בגלל 30 פסו, זה בגלל 30 השנים האחרונות". בחודשים שלאחר התפרצות הר הגעש החברתי הזה, נהרגו כ-40 אזרחים בעימותים עם המשטרה והצבא במהלך ההפגנות ההמוניות. יצוין שיום לאחר פרוץ המחאה, הכריז הנשיא פיניירה על מצב חירום לאומי, הטיל עוצר לילי בכמה ערים במדינה ופרס את כוחות הצבא ברחובות. כ-400 מפגינים איבדו עיניים כתוצאה מפגיעה של כדורים חיים וכדורי גומי, אשר נורו בכיוון ישיר.

פינושה הלך, אבל מורשתו נשארה

אך שרשרת האירועים שהובילה למחאה ההמונית החלה זמן רב לפני אוקטובר 2019. כפי שנאמר בסיסמאות התלמידים, כדי להבין את המחאה יש לחזור בזמן יותר מ-30 שנה, ל-11 בספטמבר 1973. במועד זה הפילה הפיכה צבאית עקובה מדם בראשות הגנרל אוגוסטו פינוש את ממשלתו הסוציאליסטית של סלבדור איינדה, וזאת בסיוע שירותי הביון של ארה"ב ובעיצומה של המלחמה הקרה.

פינוש, קצין בכיר שאיינדה עצמו מינה לתפקיד הרמטכ"ל שבועיים לפני ההפיכה, היה רודן אכזר. במשך 17 שנות הדיקטטורה הוא רדף אנשי שמאל והשליט טרור כלפי תומכיו של איינדה. תחת שרביטו נהרגו, הועלמו, הוגלו ועונו אלפי צ'יליאנים וצ'יליאניות. אם לא די בכך, פינוש דאג למחוק את כל ההישגים הפוליטיים והחברתיים של ממשל איינדה. הוא הנהיג במדינה מדיניות כלכלית ניאו-ליברלית, בעזרת הממשל של ארצות הברית ובפיקוחו. מדיניות זו מעוגנת בחוקה חדשה שחיברה הדיקטטורה בעזרת גורמים אזרחיים ימניים-קיצוניים, ואשר נכנסה לתוקף ב-1980.

ב-1989 נסתיימה סוף כל סוף הדיקטטורה הצבאית. פינוש כבר לא זכה בתמיכה בלתי אמצעית מארה"ב. בלית ברירה, הוא קבע משאל עם על המשך כהונתו, כשהוא בטוח בניצחונו. יש הסבורים שבכוונתו היה להכריז על ניצחון ללא קשר לתוצאות המשאל. למרות הקשיים הרבים ולאחר שעות של המתנה מתוחה התפרסמו התוצאות הסופיות. אלה קבעו

של נציגים הנמנים עם מפלגות. לפי עמדותיהם הפוליטיות, רק 20% מבין חברי האסיפה המכוננת הם תומכי הממשל הימני לשעבר.

עוד בטרם כינונה של האסיפה, ובעיקר מאז החלה לעבוד, ניסו מפלגות השלטון והימין הצ'יליאני לטרפדה, הטילו בספק בסמכויותיה, מתחו ביקורת על עבודתה, זלזלו בנציגיה והמעטו בחשיבותה. זאת, במסגרת מסע דה-לגיטימציה שניתן להגדירו כפתטי, אבל יחד עם זאת מסוכן. נציגי הימין באסיפה עצמה ניסו לא אחת לחבל בה מבפנים. עד כדי כך הגיעו הדברים, שיש לא מעט אזרחים המפקפקים בכשירותה של האסיפה.

נשיא חדש, תקוות חדשות

שלטונו של הנשיא פיניירה עומד להסתיים. השבוע יתמנה לנשיא גבריאל בוריק, צעיר בן 35 ומועמד השמאל החדש, שהביס את יריבו מהימין הקיצוני בבחירות הכלליות בדצמבר אשתקד. הנשיא הנבחר היה מראשי הסטודנטים שתמכו במרד התלמידים בשנת 2011. בחירתו היא עוד סגירת מעגל נפלאה: יהיה זה תפקידו של הנשיא בוריק ללוות את הליך כתיבת החוקה עד לסיומו. לפני הבחירות, שררה דאגה נוכח האפשרות שתפקיד זה ייפול לידי הימין.

בוריק אמנם ניצח בהפרש של 10 נקודות, אך בניגוד לרוב הסקרים. נראה כי אחרי כישלונו הגדול של שלטון הימין, הציפייה לשינוי גדלה בהתאם. מועמד הימין, חוסה קאסט, הוא נצר למשפחת מהגרים מגרמניה, שאביו היה חבר המפלגה הנאצית. קאסט תמך בשלטון הצבאי, ויש לו עבר מפוקפק מאוד בנוגע להפרת זכויות אדם במהלך הדיקטטורה. במהלך קמפיין הבחירות התמקד קאסט במסרים נגד המהגרים, נגד העלאת מיסים ונגד הקומוניסטים. הוא אף התגרה בבוריק וטען שאם זה ייבחר – "הקומוניסטים ינהלו את העניינים".

קאסט דיבר לא רק אל ה"בייס" בימין הקיצוני. הוא תקף את האסיפה המכוננת וניסה להמעט בערכה עוד מיומה הראשון. הוא תקף לא רק את עצם קיומה, אלא גם את נציגיה, את אופי עבודתם ואת כשירותם לחבר חוקה. אילו היה נבחר לנשיא, קרוב לוודאי שהיה מעמיד שלל בעיות בפני האסיפה, מקשה מאד על עבודה ואף מנסה לבטלה כליל. לכן היו הבחירות האחרונות כה חשובות: לא מדובר בחילופי שלטון בלבד, אלא בעיצוב אופי המדינה ובבסיס החוקתי שלה בתקופה החדשה שתתחיל השבוע. עם הנשיא הנבחר בוריק עתיד החוקה החדשה נראה בהיר יותר, והתקווה למדינה צודקת יותר מורגשת יותר מתמיד.

בצ'ילה ובעולם ניכרת התרגשות רבה מהמהפך שסימנה בחירתו של בוריק לנשיאות. הוא צעיר מהפרייה שגדל בקצה הדרומי של המדינה. הוא הגיע לפרלמנט אחרי שנמנה עם מנהיגי הפגנות הסטודנטים ותלמידי התיכון ב-2011. בוריק לא חי תחת הדיקטטורה של פיניירה ולא היה שותף לתהליך הדמוקרטיזציה הכושל בהובלת מפלגות המרכז-שמאל שמכרו את עקרונותיהן. נגד כל הסיכויים, הוא ניצח את הפוליטיקה הישנה ואת ההסתה והלאומנות הקיצונית שהפנה נגדו יריבו השמרני. אכן, זה מהפך.

אבל השינוי האמיתי כרוך בעבודתה של האסיפה המכוננת. זו תבנה את הבסיס החוקתי לצ'ילה חדשה, צודקת יותר והומנית יותר, שתשליך את החוקה של פיניירה, סוף כל סוף, לפח הזבל של ההיסטוריה.

קלאודיו מנדלה

ההתאגדות היהודית דיאנה ארון, צ'ילה

הציבוריות. אי-שביעות הרצון גדלה עם השנים, אולם לא השתקפה בתסיסה חברתית או בתוצאות הבחירות. נדמה היה שלאורח אין ברירה אלא לתת את קולו לגוש הימין או לגוש המרכז-שמאל. אז בוחרים ברע במיעוטו וממשיכים הלאה.

יוצאות מן הכלל היו המחאות במסגרת "מרד התלמידים" של שנת 2011, כאשר תלמידי תיכון יצאו בהמוניהם לרחובות, פשטו על בתי ספר והשתלטו עליהם. הם דרשו מהנשיאה הסוציאל-דמוקרטית מישל בשלט חינוך חינוך, אוניברסלי ואיכותי. התנועה הייתה חזקה והתלמידים נחושים. הם זכו מייד בתמיכה של ראשי ארגוני הסטודנטים דאז. יעדי המחאה אמנם לא הושגו, אבל רבים מראשי ארגוני התלמידים – בני ובנות דור שלא חי תחת הדיקטטורה הצבאית – הפכו בחלוף השנים מנהיגים וחברי פרלמנט במפלגות שמאל חדשות, שלא היו מחויבות למסד הפוליטי.

שובה של המחאה ההמונית

כך, אירועי אוקטובר 2019 היו סגירת מעגל: מה שלא השיגו תלמידי התיכון ב-2011, השיגו עמיתיהם הצעירים שמונה שנים מאוחר יותר: להפיק את המחאה לכל חלקי המדינה ולעורר מעורבות פוליטית רחבה.

התוצאה הפוליטית החשובה ביותר של מחאות אוקטובר היא כינונה של אסיפה לאומית מחוקקת, שתפקידה לחבר חוקה חדשה במקום חוקת הדיקטטורה מ-1980. שלטון הימין של פיניירה התנגד לכינון האסיפה, אך הגיע להסכם עם חלק מהאופוזיציה בדבר עריכת משאל עם. תוצאותיו של המשאל הפתיעו את כולם, שכן איש לא חזה ניצחון כה עצום גדול לתומכי האסיפה הלאומית: 80% תמכו מול 20% שהתנגדו.

זה הישג עצמי היסטורי, למרות שיש מי שמבקר אותו, בעיקר ארגונים בשמאל הרדיקלי, שכן הדרישה העממית הייתה לכוון אסיפה מחוקקת עם סמכויות רחבות יותר, שתורכב אך ורק מאזרחים מן השורה, ללא "פוליטיקאים שבעים" שאשמים בכל מה שרקוב בחברה הצ'יליאנית. אף על פי כן נבחרה האסיפה המכוננת, והיא נושאת עמה תקווה גדולה לשינויים מרחיקי לכת בחברה ובשיטת הממשל. 155 הנציגים והנציגות של האסיפה נבחרו בבחירות כלליות, והם חברים בתנועות חברתיות ברחבי הארץ. ישנו גם מיעוט

דיאנה ארון, לוחמת ונעדרת

התארגנויות רבות של יהודים שמאליים ומתקדמים פועלות ברחבי אמריקה הלטינית, ממקסיקו בצפון ועד צ'ילה וארגנטינה בדרום. אחת מהן היא "ההתאגדות היהודית ע"ש דיאנה ארון", שהוקמה לפני כמה שנים בצ'ילה. אחד מחברי הקבוצה, הפעיל הקומוניסטי גאלו אדלסטיין, אף מונה באחרונה לסגן שר הביטחון בממשלתו החדשה של הנשיא בוריק. למותר לציין שחברי הקבוצה לקחו חלק פעיל במערכת הבחירות של המועמד השמאל.

ההתאגדות היהודית נושאת את שמה של העיתונאית ופעילת תנועת השמאל המהפכני דיאנה ארון, שנולדה ב-1950 בסנטיאגו בירת צ'ילה. בנובמבר 1974 נעצרה ברחוב בידי סוכני הדיקטטורה הצבאית של פיניירה.

ארון נפצעה מצורר יריות שנורה לעברה כאשר ניסתה לברוח, ולפי העדויות מתה מפצעים באחד ממחנות העינויים והמעצר של הצבא, "ויליה גרימלדי", בינואר 1975. חמשת סוכני המשטרה החשאית שעצרו את ארון וירו בה נידונו במאי 2006 לעונש של 15 שנות מאסר.

תינוקות בני יומם ופלסטינים אזוקים. הדמויות המתוארות מקרוב נלחמות על חירותן מראשית עד אחרית.

שלוש זכתה במדליית כסף בתערוכה בינלאומית בלייפציג שבגרמניה המזרחית (1965). כמו כן זכתה במלגת שהייה מטעם קריית האמנים הבינלאומית – "הסיטה", בפריס (1977).

ב-2006 נערכה התערוכה הרטרופקטיבית האחרונה של יצירותיה במשכן לאמנות שבקיבוץ עין חרוד. אך המוזיאונים הממסדיים בישראל התעלמו לרוב מיצירותיה ונמנעו מהצגתן. כעת מנסה התערוכה במוזיאון תל-אביב לפצות, ולו במעט, על התעלמות זו.

ב-24 במרס, בשעה 19:00, ייערך בתערוכה מפגש עם האוצרת ענת דנון סיון ועם ד"ר נורית כהן עברון, בתה של האמנית. הכניסה בתשלום. התערוכה תנעל ב-30 באוגוסט.

נמרוד עובד

רות שלוס, "הפגנה", 1954

תערוכת יחיד במוזיאון תל-אביב

רות שלוס: בעולם מהלכות מחאות

"בעולם מהלכות מחאות", תערוכת יחיד ראשונה במוזיאון של יצירות הציירת רות שלוס (1922-2013), חנכה באחרונה את חלל התערוכות המתחלפות במרכז של תצוגת הקבע החדשה של אוסף האמנות הישראלית במוזיאון תל-אביב. זו מחווה רבת ערך בשנה בה יצוין עשור למותה של שלוס – אחת הציירות החשובות שפעלו בישראל. יחד עם זאת, החלל שהוקדש לתערוכה צר מלהכיל את יצירותיה העשירות הרבות של שלוס.

מאז ראשית דרכה באמנות באמצע שנות ה-40 של המאה ה-20, מעידות עבודותיה של שלוס על בחירתה בציור פיגורטיבי הנרתם למעורבות חברתית ופוליטית פעילה. זה ציור המישיר מבט אל המאבקים המעמדיים, אל הפליטים הערבים, אל המעברות ואל הקבוצות המנושלות והמוחלשות. כבר ברישומיה המוקדמים תיארה שלוס, ברגישות ובאומץ נדיר לתקופתה, את מראות החורבן לאחר הנכבה והמלחמה ב-1948: כפרים פלסטיניים חרבים, שרידים של "רכוש נטוש" ושל שכונות הרוסות ביפו. רישומים כמו "פליטים בשטח 9" מ-1965, המתאר את תושבי האדמות שהופקעו מסח'נין, עראבה ודיר-חנא כדי להקים את כרמיאל, הניצבים בחורבות ביתם ההרוס – מציירים תמונת מציאות קודרת ואנטי-הירואית בעשורים הראשונים למדינה.

התערוכה "בעולם מהלכות מחאות", ששמה שאוב משיר של נתן אלתרמן, מתמקדת בציורים שיצרה שלוס בשני העשורים האחרונים לחייה ומסמנת רגע שיא בעיסוקה הנמשך בקיום האנושי של חסרי הישע. לצדם מוצגים רישומים מוקדמים, המטרימים בתוכן ובצורה את המופעים המאוחרים של זעקת האדם. בציורים המאוחרים מתגלה רגישות ציורית חדשה בהעמדה של דמויות מונומנטליות: זקנות וזקנים,

מחווה בסינמטק י-ם למפיקה אסנת טרבלסי

במהלך חודש מארס תתקיים בסינמטק ירושלים מחווה למפיקה הוותיקה אסנת טרבלסי. טרבלסי, המביאה למסך קולות אחרים ומאתגרים, גדלה באשדוד ולמדה בחוג לקולנוע של אוניברסיטת תל אביב במחזור 1986, ממנו יצאו כמה מן היוצרים החשובים בקולנוע הישראלי העכשווי: חגי לוי, ארי פולמן, איתן פוקס, רני בלייר ומנשה נוי.

במהלך הלימודים הייתה טרבלסי המפיקה הראשית של המחזור. בסיום הלימודים מצאו רבים מחבריה למחזור הזדמנויות לפתח את הקריירה שלהם בערוץ 2. אולם טרבלסי השתלבה בתעשייה מכיוון אחר. בעשור הראשון אחרי לימודיה עבדה בהפקות שונות, ואחר כך השתלבה בשוק הפרסומות והחלה להפיק סרטי תעודה.

כאשר פתחה בקריירת ההפקה התיעודית שלה בראשית שנות האלפיים, פנתה טרבלסי לכיוונים פוליטיים מובהקים. ב"הילדים של ארנה" חזרה יחד עם ג'וליאנו מר-חמיס אל ילדי מחנה הפליטים בג'נין, שהשתתפו בכיתת התיאטרון שהקים יחד עם אמו לפני שנות אוסלו.

בהמשך התמקדה טרבלסי בעיקר בהפקת סרטים הבוחנים במבט ביקורתי את המובן מאליו בחברה הישראלית – הסכסוך הישראלי-פלסטיני ("עזה שדרות", "שדות אדומים", "ג'אפה"), פערים חברתיים ומעמדיים ("אשכנז", "המדריך לג'נטריפיקציה"), מצוקתם הקשה של מהגרים ופליטים ("כופר נפש", "חיים רגילים") ומעמדן של נשים משכבות שונות באוכלוסייה ("גולה סנגס", "המלכה חנטרישה", "מסורבות" ו"אין סנטימנטים").

בצד העשייה הקולנועית, הייתה טרבלסי מעורבת במיזמים תרבותיים בעלי מאפיינים מאתגרים דומים, בהם "מפגשים מזווית כהה" ו"מועדון הכיבוש". טרבלסי היא משתתפת פעילה בפורומים שונים לקידום הקולנוע בישראל.

הפעילות הקולנועית והתרבותית של טרבלסי היא של יוצרת מחויבת, שאמנותה מציעה לקהל סיפורים ונקודות מבט מתריסים שאינם תמיד פשוטים ונוחים לעיכול. היא מעלה לדיון נושאים ומחלוקות שאינם זוכים בתשומת לב. לאחר למעלה משני עשורים של עשייה, מגדירה גישה עיקשת ובלתי מתפשרת זו את טרבלסי כאחד הכוחות המשפיעים בקולנוע הישראלי.

למען שוויון ושותפות

יצוין כי למחרת, ב-6.3, נרשמו ארבע תאונות עבודה נוספות, בהן נפצעו שלושה עובדים באורח בינוני ואחד באורח קל. שניים מהעובדים נפצעו בעקבות קריסת פיגומים ברחוב הכינור בהרצליה. השניים חולצו בידי מכבי אש שהוזעקו למקום והועברו לבית חולים.

חד"ש בחיפה מציעה לקרוא רחובות על שמן של נשים ערביות ויהודיות

לרגל יום האישה הבינלאומי, מציעה חד"ש חיפה להוקיר דמויות נשיות, ולקרוא רחובות או אתרים בוואדי ניסנאס ובשכונת עבאס על שמן של שלוש נשים. נציג חד"ש בוועדת השמות העירונית הציע שלושה שמות: המורה סלמא אל-מאדי, האמנית חיה תומא והטבחית נדימה סבתי.

המורה אל-מאדי לימדה אנגלית בבית הספר התיכון האורתודוכסי המצטיין בחיפה. נוסף להוראה, כתבה גם שירה וסיפורים לילדים בגיל הרך. האמנית חיה תומא נולדה בקישינב שבמולדובה ב-1931 בשם חיה קרברג. עבודותיה בקרמיקה מעטרות את חזיתותיהם של בתים רבים בחיפה. בשנות ה-50 הכירה בוואדי ניסנאס את ההיסטוריון ד"ר אמיל תומא, ממנהיגי התנועה הקומוניסטית. הקשר ביניהם – יהודייה וערבי – שימש השראה לסופר סמי מיכאל בספרו "חסות". הטבחית נדימה סבתי הייתה הבעלים של "מזנון נדימה סבתי" המפורסם בלב ואדי ניסנאס. המסעדה הקטנטנה בשוק תפקדה כמטה הלא רשמי של הפרלמנט השכונתי, ונפגשו בה ערבים ויהודים שבאו לטעום ממאכליה של נדימה.

משתתפות בכנס תנ"ך בכפר יאסיף, 5.3 (צילום: זו הדרך)

תנ"ך בשיתוף פעולה עם המועצה המקומית בכפר יאסיף, בראשות עו"ד שאדי שוויירי, ערכה ב-5.3 אירוע פוליטי-תרבותי לציון יום האישה. האולם היה מלא מלא מפה לפה נשים שהגיעו מהגליל, מרמלה ולוד, מת"א ומהגולן. קדמה לעצרת משמרת מחאה נגד היוקר, המלחמות, העוני והאלימות כלפי נשים ולמען שלום ושוויון.

בשם תנ"ך בירכה ד"ר סארה מחאמיד חוסרי, שהוקיעה את האפליה בשכר לנשים עובדות, את הריסת הבתים ואת החוקים הגזעניים. דוראל לונקה בירכה בשם אקטיב פמיניזם של מק"י וחד"ש בת"א והעלתה על נס את השותפות של נשים יהודיות וערביות בתנ"ך ואת פעילותן נגד הכיבוש והלאומנות. על היוקר והשפעתו על נשים הרצתה נדין חורי ארמלי, שהדגישה בין היתר את חשיבות החלוקה ההוגנת של עבודות הבית בין גברים לנשים. בשם הנשים מרמת הגולן בירכה נג'אח אלוילי.

את האירוע נעלו הזמרת מאריא מסרי בליווי המוסיקאי זיוואר בהלול ולהקת הסטודיו למחול של ראבעה מורקוס. מנחת האירוע הייתה סוהילה ארשיד מכפר ראמה.

אוהדי הפועל י-ם הניפו ביציע כרזת

סולידריות עם קורבנות תאונות העבודה

אוהדי הפועל ירושלים הניפו בשבת (5.3) כרזת גדולת-ממדים בסולידריות עם הרוגי תאונות העבודה הרבים בענף הבנייה. בכרזה, שהניפו באצטדיון טדי במהלך המשחק נגד הפועל תל אביב, נכתב "עבודה בטוחה לכולם". במחאה על מותם של 12 עובדים בתאונות עבודה מתחילת השנה, הניפו האוהדים את הכרזה בדקה ה-12 של המשחק.

מק"י וחד"ש בתל אביב

דיון פתוח בנושא:

ההיסטוריה הסוציאליסטית של יום האישה

יום שני, 14.3, בשעה 19:00; אחד העם 70, ת"א

צדק לדיירי עמידר ביפו

דורשים פתרון לדיירי נכסי-נפקדים

יום שישי, 11.3, בשעה 13:00; התכנסות בגן השניים

מועדון הגדה השמאלית

אחד העם 70, ת"א

"שחקנים אומרים שירה"

יום חמישי, 10.3, בשעה 20:30

הקרנת הסרט

"נשים אוהבות" / קן ראסל

בריטניה, 1969, 130 דקות (אנגלית עם כתוביות באנגלית)
מוצ"ש, 12.3, בשעה 20:00

השבוע באתר "זו הדרך"

רופאים לזכויות אדם פתחה מרפאה לפליטי המלחמה באוקראינה, עדאלה נגד המחסומים בשיח ג'ראת, הדרת נשים בגשר יהודית, ועוד...
zoha.org.il

ת"ד 26205, ת"א 6126102, טל' 03-6293944, zohaderekh@gmail.com

אתר זו הדרך zoha.org.il מק"י : maki.org.il info@maki.org.il